

Ipsos

MINISTARSTVO RADA
I MIROVINSKOGA SUSTAVA

**Evaluacija napretka mjenenog pokazateljima dugoročnijih rezultata sa zadanim
ciljnim vrijednostima za IZM za 2019. godinu**

Završno izvješće

Izrada ovog izvješća financira se u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali
Europskog socijalnog fonda. Stavovi izneseni u ovom izvješću predstavljaju stavove nezavisnih
stručnjaka i ne nužno službeno mišljenje Ministarstva rada i mirovinskoga sustava.

Zagreb, travanj 2020.

Sadržaj

1. Uvod	3
1.1 Izvršni sažetak.....	4
1.2 Executive summary in English	8
2. Ciljevi i svrha istraživanja	11
3. Metodologija istraživanja.....	12
4. Projektne aktivnosti i rezultati	14
4.1 Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka	15
4.3 Izrada pozivnog pisma i upitnika za istraživanje	17
4.4 Izrada prijedloga metodologije uzorka.....	19
4.5 Realizirani uzorak	22
4.6 Metoda prikupljanja podataka	24
5. Analiza i interpretacija prikupljenih podataka	27
5.1 Rezultati istraživanja o pokazateljima dugoročnih rezultata na tržištu rada	28
6. Financijsko izvješće	42
7. Zaključne napomene	43
Prilog 1. – Popis relevantnih dokumenata	44
Prilog 2. – Rezultati prikazani na razini pojedinog sudionika (mikropodaci) u Excel formatu...	46
Prilog 3. – Kumulativno prikazani rezultati u Excel formatu.....	47
Prilog 4. – Upitnik.....	48

1. Uvod

U ovom dokumentu naveden je pregled svih aktivnosti provedenih kroz projekt „Evaluacija napretka mjenenog pokazateljima dugoročnijih rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za Inicijativu za zapošljavanje mladih (u daljnjem tekstu: IZM) za 2019. godinu“, kojeg su u partnerstvu proveli Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i agencija Ipsos.

Dokument sadrži kratak opis postignuća, opis provedenih aktivnosti, pripadajuće neposredne rezultate provedbe te završni račun.

Projekt „Evaluacija napretka mjenenog pokazateljima dugoročnijih rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za IZM za 2019. godinu“ odvija se u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. (u daljnjem tekstu: OP ULJP 2014. – 2020.). Projekt se provodi u skladu s Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014. – 2020. Evaluacijski plan izradilo je Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Upravljačko tijelo OP ULJP-a 2014. – 2020.

Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava, Upravljačko tijelo OP ULJP-a 2014. – 2020. uz obvezu izvještavanja o rezultatima intervencija ESF-a, ima obvezu izvještavanja o rezultatima IZM-a mjenenim pokazateljima dugoročnijih rezultata. Upravljačko tijelo izvještava Europsku komisiju na godišnjoj razini za IZM pokazatelje. U svrhu ispunjavanja obveza izvještavanja proveden je projekt „Evaluacija napretka mjenenog pokazateljima dugoročnijih rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za IZM za 2019. godinu“, a ovaj dokument čini Završno izvješće tog projekta.

1.1 Izvršni sažetak

Opći cilj istraživanja je izvještavanje o svim zajedničkim pokazateljima dugoročnih rezultata za IZM, a koji prate status sudionika šest mjeseci po završetku sudjelovanja, bez obzira postoje li za njih ciljne vrijednosti u okviru OP ULJP-a 2014. – 2020.

Specifični cilj je primijeniti postojeću metodologiju, korištenu u prethodnim istraživanjima, za pokazatelje dugoročnih rezultata IZM-a, temeljem reprezentativnog uzorka i na temelju iste, provedba terenskog dijela istraživanja te obrada i analiza podataka s ciljem izvještavanja o zajedničkim pokazateljima dugoročnih rezultata za IZM, za sve sudionike koji su izašli iz projektnih aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine.

Istraživanjem su obuhvaćeni sudionici iz:

Prioritetne osi 1. Zapošljavanje

- investicijskog prioriteta 8ii/IZM – Održiva integracija mladih na tržište rada (IZM), posebno onih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju, uključujući mlade koji su izloženi riziku od socijalne isključenosti i mlade iz marginaliziranih zajednica, uključujući provedbom Garancije za mlade.
- specifičnog cilja 8.ii.1/IZM Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada.

U Tablici 1. prilažemo sažetak i zaključke ovog istraživanja (uz moguće preporuke). Napomenimo da preporuke u vezi s metodom prikupljanja podataka te metodologijom uzorka navedene u Završnom izvješću „Istraživanja napretka mjerenog dugoročnim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu,“ smatramo općenito primjerenima ali ih ovdje nismo ponovno navodili.

Tablica 1. Sažetak, zaključci i preporuke

	Sažetak/Zaključak	Preporuka
Baza podataka o sudionicima	<ul style="list-style-type: none"> - Baza sadrži informacije o zajedničkim pokazateljima statusa na tržištu rada, dob, spol, županiju, ulazni i izlazni datum sudionika. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurati potpunost i točnost kontakt podataka sudionika njihovim ažuriranjem u trenutku izlaska sudionika iz operacije, a najkasnije u trenutku popunjavanja Obrasca 2. (u nadležnosti nositelja projekta i pod nadzorom Posredničkog tijela razine 2).
Veličina uzorka	<ul style="list-style-type: none"> - Potrebni odaziv na sudjelovanje u istraživanju vrlo visok kako bi veličina uzorka dosegla (prema smjernicama Europske komisije) preporučene vrijednosti razine pouzdanosti od 95% i statističke pogreške uzorka do 2%. 	<ul style="list-style-type: none"> - U pripreмноj fazi istraživanja za sve referentne populacije sudionika na temelju okvira uzorka izračunati potrebne veličine uzoraka i pripadajuće odazive na sudjelovanje u istraživanju uz zadanu razinu pouzdanosti od 95% i statističku pogrešku uzorka do 2%. - Procijeniti vjerojatnost postizanja zadanih odaziva. - Prije provedbe istraživanja po potrebi izvijestiti nadležna tijela Europske komisije o očekivanim razinama odaziva za sve referentne populacije sudionika.

	Sažetak/Zaključak
Populacija sudionika	<ul style="list-style-type: none"> - Broj sudionika u okviru uzorka prema referentnim populacijama bio je: IZM – od 1. srpnja do 30. lipnja 2019., N=5260 - IZM – do 30. lipnja 2018., N=2601
Upitnici	<ul style="list-style-type: none"> - U svrhu postizanja općeg cilja istraživanja, pri izradi upitnika najvažniji zadatak bilo je formuliranje pitanja za prikupljanje podataka o zajedničkim pokazateljima ostvarenja na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja u skladu s definicijama pokazatelja.

Metoda prikupljanja podataka	<ul style="list-style-type: none"> - S obzirom na ciljeve istraživanja, vrstu podataka koji se prikupljaju i predviđeno trajanje istraživanja za prikupljanje podataka izabrana je kombinacija dviju metoda: telefonske i on-line ankete. - Podaci su prikupljeni u razdoblju od 9.03.2020. do 13.04.2020.
Metodologija uzorka	<ul style="list-style-type: none"> - Primijenjena je metodologija uzorka razvijena u okviru projekta „Istraživanje napretka mjerenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu“. - Pokušalo se stupiti u kontakt sa svim sudionicima iz okvira uzorka koji su imali ispravne kontakt podatke. - Stratifikacija provedena u svrhu praćenja broja završenih anketa po stratumu. - Relevantno obilježje izabrano za kriterij stratifikacije bilo je razdoblje izlaska iz aktivnosti IZM-a: <ul style="list-style-type: none"> - od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine - do 30. lipnja 2018. godine
Odaziv na sudjelovanje u istraživanju	<ul style="list-style-type: none"> - Odazivi na sudjelovanje s pripadajućim granicama statističke pogreške uzorka prema referentnim populacijama bili su sljedeći: IZM – od 1. srpnja do 30. lipnja 2019.; 27,4%; +/-2,2% IZM – do 30. lipnja 2018.; 45,1%; +/-2,1% - Relativno zadovoljavajući odazivi na sudjelovanje na razini totala dviju referentnih populacija (i granice statističke pogreške uzorka tek nešto veće od 2%), ipak nisu dovoljne za precizniju procjenu na razini podskupina sudionika tj. pojedinih zajedničkih pokazatelja rezultata unutar tih referentnih populacija. - S obzirom na nepostojanje zakonske obveze za ispunjavanje ankete, da anketa nije anonimna, da ne postoje niti simbolične nagrade ispitanicima za sudjelovanje, visoke stope odaziva na sudjelovanje u istraživanju u praksi je teško očekivati te nije moguće garantirati u ovakvom tipu istraživanja.

Generaliziranje rezultata	<ul style="list-style-type: none"> - Mogućnosti generaliziranja dobivenih rezultata odnosno zaključivanja o stvarnim vrijednostima pokazatelja dugoročnijih rezultata u pojedinoj referentnoj populaciji sudionika su ograničene. Dobivene rezultate treba prvenstveno tretirati kao informativne i orijentacijske, a ne kao polazište za zaključivanje o udjelima zaposlenih sudionika odnosno sudionika s poboljšanom situacijom na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja u referentnim populacijama. - Poseban oprez potreban pri donošenju odluka koje dugoročno mogu imati negativni utjecaj po sudionike u budućim operacijama (npr. smanjenje ili preraspodjela novčanih, organizacijskih i ljudskih resursa).
Zaključne napomene	<ul style="list-style-type: none"> - Tijekom razdoblja prikupljanja podataka uvedene su mjere suzbijanja COVID19 pandemije, a Zagreb je zadesio snažan potres. Teško je procijeniti jesu li takve okolnosti mogle utjecati na povećanje ili smanjenje motivacije za sudjelovanjem u istraživanju. Međutim, zbog duljeg boravka mladih osoba kod kuće tijekom tog razdoblja postoji mogućnost da je veći broj njih odlučio izdvojiti svoje vrijeme za ispunjavanje online upitnika odnosno odgovaranje na telefonsku anketu. - Postignute razine odaziva na sudjelovanje u istraživanju smatramo relativno visokima za populaciju mlađih sudionika te ih zbog navedenih specifičnih okolnosti zapravo treba tretirati kao procjenu maksimuma odaziva.

1.2 Executive summary in English

The overall objective of the survey is reporting on all Youth Employment Initiative (YEI) common longer-term result indicators of participant's labour market status six months after leaving the operation, regardless whether these indicators have target values in the OPEHR 2014-2020.

The specific objective of the survey is to apply the existing representative sample methodology for YEI longer-term result indicators, used in the previous surveys, and based on that methodology, to conduct fieldwork, data processing and data analyses for purpose of reporting on common longer-term result indicators for YEI, for all participants who left OPEHR 2014-2020 operation from July 1st 2018 to June 30th 2019.

The research includes the participants from:

Priority axis 1 Employment

- Investment priority 8.ii YEI - Sustainable integration into the labour market of young people (YEI), in particular those not in employment, education or training (NEETs), including young people at risk of social exclusion and young people from marginalised communities, including through the implementation of the Youth Guarantee
- Specific objective 8.ii.1/IZM - Increase employment and rapid integration of NEETs via YEI into the labour market

In Table 1 are summary and conclusions of this research (with possible recommendations). Note that we consider the recommendations regarding the data collection method and sample methodology specified in the Final Report of "The survey on the longer-term result indicators with target values set for Youth Employment Initiative (YEI) and European Social Fund (ESF) for 2015 – 2016" project, generally appropriate but we have not stated them here again.

Table 1. Summary, conclusions and recommendations

	Summary/Conclusion	Recommendation
Participant data base	<ul style="list-style-type: none"> - Data Base contains information about common indicators of labour market situation, age, gender, county, entry and exit date for participants. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ensure completeness and accuracy of participant’s contact information by updating them in the moment of leaving the operation and at the latest when they fill out the Form 2. (in jurisdiction of the Beneficiary and under supervision of the Level 2 Intermediate body).
Sample size	<ul style="list-style-type: none"> - Required survey response rate is very high for sample size to reach (according to the European Commission guidelines) recommended values of confidence level of 95% and margin of error of 2%. 	<ul style="list-style-type: none"> - In the survey setup phase, calculate (based on sample frame size) the needed sample sizes and response rates for all reference populations with confidence level of 95% and margin of error of 2%. - Estimate probability of reaching needed response rates. - Before the survey, if needed, communicate to European Commission expected response rate for all reference populations.

	Summary/Conclusion
Participants population	<p>The number of participants in the sample frame by reference population were: IZM – from July 1st 2018 to June 30th 2019, N=5260</p> <ul style="list-style-type: none"> - IZM – up to June 30th 2018, N=2601
Questionnaires	<ul style="list-style-type: none"> - For the purpose of achieving the general objective of the survey, the most important task in the questionnaire design was to formulate questions for collecting data on common result indicators six months after leaving and in accordance with the definitions of indicators.
Data collection method	<ul style="list-style-type: none"> - Considering research goals, type of data that should be collected and predicted timeline, combination of two methods was selected: telephone and on-line interview. - Data for the survey were collected from 09/03/2020 to 13/04/2020
Sample methodology	<ul style="list-style-type: none"> - The sample methodology developed within the project “The survey on the longer-term result indicators with target values set by Youth Employment Initiative (YEI) and European Social Fund (ESF) for 2015 – 2016”, was applied. - Attempt was made to contact all the participants from the sample frame who had the valid contact information. - Stratification has been carried out to monitor the number of completed interviews per stratum. - Relevant characteristic selected for the stratification criteria was period of leaving the YEI operation: <ul style="list-style-type: none"> - from July 1st 2018 to June 30th 2019 - up to June 30th 2018

Survey response rates	<ul style="list-style-type: none"> - Achieved response and sample margin of error by reference population were: YEI - from July 1st 2018 to June 30th 2019; 27,4%; +/-2,2% YEI - up to June 30th 2018; 45,1%; +/-2,1% - The relatively satisfactory total response rates at the level of two reference populations (and the margins of error just slightly over 2%), are still not sufficient for a more accurate assessment at the subgroups level, i.e. at the level of each common longer-term result indicator within those reference populations. - Considering the fact that there is no legal obligation to participate in the survey, that the survey is not anonymous, that there are no, at least symbolic, incentives for the participants, high response rates cannot be guaranteed in practice, in this type of research.
Generalization of results	<ul style="list-style-type: none"> - Possibilities of generalizing the results obtained, that is to infer about the real values of longer-term indicators in a particular reference population are limited. The obtained results should primarily be treated as informative, rather than as a starting point for the conclusion on the proportions of the employed participants or participants with an improved labour market situation six months upon leaving, in reference populations. - Particular caution is needed in decision making that may have a negative impact on participants in future operations (e.g. reduction or redistribution of money, organizational and human resources).
Concluding remarks	<ul style="list-style-type: none"> - COVID19 pandemic measures were introduced during the data collection period, and Zagreb was hit by a strong earthquake. It is difficult to estimate whether such circumstances could have the effect of increasing or decreasing the motivation to participate in the survey. However, due to the longer presence of young people at home during this period, there is a possibility that more of them have decided to dedicate their time to complete an online questionnaire or answer a telephone survey. - We consider achieved response rates relatively high for the younger participants population and regarding specific circumstances stated above, they should actually be treated as estimation of the response rate maximum.

2. Ciljevi i svrha istraživanja

Provedba IZM-a u Republici Hrvatskoj u nadležnosti je Ministarstva rada i mirovinskoga sustava kao Upravljačkog tijela.

Okvir za korištenje IZM-a predstavlja OP ULJP 2014. – 2020., čija ukupna vrijednost iznosi 1,88 milijardi EUR, od čega trenutna alokacija za IZM iznosi 224,5 milijuna EUR (EU i nacionalno sufinanciranje). Tijekom programskog razdoblja u okviru dvije izmjene OP ULJP-a 2014. – 2020. povećana je alokacija za IZM (2017. i 2019. godine).

Upravljačko tijelo za OP ULJP 2014. – 2020., prema Uredbi (EU) br. 1304/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. godine, ima obvezu izvještavanja o rezultatima IZM-a mjerenim pokazateljima dugoročnijih rezultata.

Imajući u vidu specifičnost izvještavanja o pokazateljima dugoročnijih rezultata koji prate status sudionika šest mjeseci po završetku sudjelovanja Upravljačko tijelo izvještava Europsku komisiju na godišnjoj razini za IZM pokazatelje.

Evaluacijski plan koji predstavlja okvir za provedbu evaluacija i evaluacijskih aktivnosti OP ULJP-a 2014. – 2020., usvojen je i odobren od strane Odbora za praćenje OP ULJP-a. U svrhu ispunjavanja obveza izvještavanja, evaluacijskim planom predviđen je pristup evaluacije praćenja i napretka temeljem reprezentativnog uzorka.

Opći cilj istraživanja je izvještavanje o svim zajedničkim pokazateljima dugoročnijih rezultata za IZM, a koji prate status sudionika šest mjeseci po završetku sudjelovanja, bez obzira postoje li za njih ciljne vrijednosti u okviru OP ULJP-a 2014. – 2020.

Specifični cilj je primjena postojeće metodologije, korištene u prethodnim istraživanjima, za pokazatelje dugoročnijih rezultata IZM-a, temeljem reprezentativnog uzorka i na temelju iste, provedba terenskog dijela istraživanja te obrada i analiza podataka s ciljem izvještavanja o zajedničkim pokazateljima dugoročnijih rezultata za IZM, za sve sudionike koji su izašli iz projektnih aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine.

Prikupljeni i obrađeni podaci primarno će se koristiti za potrebe izvještavanja u okviru Godišnjeg izvješća o provedbi za 2019. godinu i prema rokovima zadanim Uredbom (EU) br. 1304/2013, ali će također dati podlogu za odgovore na pitanja o učinku intervencija IZM-a te ostvarenju ciljeva.

3. Metodologija istraživanja

Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014. – 2020. predviđeno je da metodologija za utvrđivanje reprezentativnog uzorka bude razvijana u okviru pojedine evaluacije od strane provoditelja, uz uputu Upravljačkog tijela u dijelu obveznih karakteristika sudionika nužnih za reprezentativni uzorak, definicije pokazatelja i druge važne kriterije koji se odnose na prikupljanje podataka o statusu sudionika. Agencija Ipsos izradila je metodologiju za utvrđivanje reprezentativnog uzorka u okviru „Istraživanja napretka mjerenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu“. Navedena metodologija primijenjena je u svrhu izvještavanja o zajedničkim pokazateljima dugoročnih rezultata IZM-a na godišnjoj razini i u aktualnom istraživanju.

Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014. – 2020. definirano je da u svrhu navedenog izvještavanja i evaluacije, za odabrani uzorak sudionika moraju biti prikupljene sljedeće informacije:

- Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata šest mjeseci po prestanku sudjelovanja, pokazatelji dugoročnih rezultata za IZM šest mjeseci po prestanku sudjelovanja te dob – kako bi se omogućila selekcija i referenca na populaciju za svaki pokazatelj
- Spol¹ – kako bi se omogućila potrebna podjela u godišnjem izvješću o provedbi.
- Ulazni i izlazni datum sudionika – za točno određivanje vremena prikupljanja podataka.

Uvidom u baze sudionika dostavljenih od strane Upravljačkog tijela agenciji Ipsos kao pružatelju usluge, utvrđeno je da su podaci o dobi, spolu, županiji te ulaznom i izlaznom datumu sudionika dostupni u bazama. Stoga je primarni cilj istraživanja na uzorku sudionika upravo prikupljanje podataka o pokazateljima rezultata na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.

Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata definirani su Prilogom I. i Prilogom II. Uredbe (EU) br. 1304/2013. U nastavku su navedeni relevantni pokazatelji.

Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata - IZM (odnose se i na ESF):

- Sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.
- Sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.

Pokazatelji dugoročnih rezultata za IZM:

- Sudionici u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.
- Sudionici koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.
- Sudionici koji su samozaposleni šest mjeseci po prestanku sudjelovanja.

¹ Podjela prema kategoriji regije izostavljena je stoga što se obje NUTS2 regije, tj. i Jadranska Hrvatska i Kontinentalna Hrvatska nalaze u istoj kategoriji prema kriteriju veličine BDP-a po glavi stanovnika u odnosu na prosjek EU. Jadranska Hrvatska i Kontinentalna Hrvatska prema tom kriteriju spadaju u slabije razvijene regije jer imaju BDP po glavi stanovnika manji od 75% prosjeka EU (prema Quick facts on European Regions; <http://ec.europa.eu/eurostat/web/regions/statistics-illustrated>).

Nadalje, prema uputi Upravljačkog tijela, podaci o sudionicima moraju biti prikazani na razini mikropodataka, što znači da Upravljačko tijelo mora imati uvid u svaki pojedinačni prikupljeni podatak o svakom sudioniku uključenom u reprezentativni uzorak.

Podaci koje je potrebno prikazati o svakom sudioniku uključenom u reprezentativni uzorak su:

- Dob (u skladu s datumom ulaska u operaciju/projekt),
- Spol,
- Datum ulaska i datum izlaska iz operacije/projekta,
- Status 6 mjeseci nakon izlaska iz projekta/operacije u vidu navedenih dugoročnih pokazatelja.

Kumulativni podaci prikazuju se u formi za unos u sustav Europske komisije, odnosno na razini pokazatelja dugoročnijih rezultata, koji su dodatno podijeljeni po spolu.

4. Projektne aktivnosti i rezultati

Polazeći od definicija zadanih Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014. – 2020. pristupilo se planiranju i provedbi projektnih aktivnosti. U pripremi istraživanja jedan od prvih koraka bila je analiza, uz Evaluacijski plan i drugih relevantnih dokumenta (popis kojih se nalazi u Prilogu 1 – Popis relevantnih dokumenata).

U pripreмноj fazi projekta (koja je prethodila samom terenskom istraživanju) provedene su projektne aktivnosti grupirane u sljedeće cjeline:

- Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka
- Izrada pozivnog pisma i upitnika za istraživanje
- Izrada prijedloga metodologije uzorka i prijedloga uzorka

Nakon potpisivanja ugovora Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava dostavilo je agenciji Ipsos baze podataka o sudionicima na temelju kojih je pripremljena baza za okvir uzorka.

4.1 Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka

Analizom baza sudionika koje je agencija Ipsos zaprimila od Upravljačkog tijela utvrđeno je da baze sadrže podatke o sudionicima koji pripadaju:

Prioritetnoj osi 1. Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage, a unutar te prioritetne osi:

- investicijskom prioritetu 8.ii IZM,
 - o specifičnom cilju 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada.

4.1.1 Analiza podataka koji se odnose na relevantna obilježja

Identificirana su relevantna obilježja te su utvrđena polja (stupci) u kojima se ta obilježja u bazama nalaze. Zatim je provedena provjera sadržaja podataka svakog od tih obilježja.

Ciljanu populaciju za evaluaciju napretka mjerenog pokazateljima dugoročnijih rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima za IZM za 2019. godinu tj. za aktualno istraživanje čine svi sudionici IZM-a u okviru OP ULJP-a 2014. – 2020. koji su izašli iz aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine.

Napomenimo da zaprimljene baze osim podataka sudionika iz navedene ciljane populacije također sadrže i podatke sudionika koji su iz aktivnosti izašli do 30. lipnja 2018. godine i koji spadaju u referentnu populaciju za istraživanje koje se provodilo 2019. godine (a to su bili svi sudionici OP ULJP-a 2014. – 2020. koji su izašli iz aktivnosti u izvještajnom razdoblju od početka provedbe do 30. lipnja 2018. godine). S obzirom da podaci za te sudionike nisu bili dostupni Ministarstvu rada i mirovinskoga sustava kao Upravljačkom tijelu OP ULJP-a 2014. – 2020. za vrijeme istraživanja provedenog u 2019. godini, sudionici iz ove skupine nisu niti ušli u okvir uzorka za navedeno istraživanje. Stoga je u dogovoru s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava kao Naručiteljem predviđeno prikupljanje podataka i od sudionika iz ove skupine uz napomenu da se rezultati za njih prikazuju zasebno te u skladu sa zahtjevima koji su bili važeći za ovu skupinu prilikom istraživanja provedenog 2019. godine.

U nastavku su zasebno navedeni ukupni brojevi sudionika za svaku od ovih dviju skupina.

Skupina sudionika izašlih iz aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine

Ukupan broj sudionika je 5265.

Skupina sudionika izašlih iz aktivnosti u izvještajnom razdoblju od početka provedbe do 30. lipnja 2018. godine

Ukupan broj sudionika je 2602.

Napomenimo da svi sudionici iz obje skupine imaju naveden podatak o radnom statusu šest mjeseci po prestanku sudjelovanja dok podatak o sudjelovanju u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja, nije bio dostupan.

4.1.2 Analiza kontakt podataka

U nastavku slijedi pregled rezultata analize kontakt podataka u zaprimljenim bazama.

Napominjemo da se analiza temeljila na utvrđivanju broja sudionika koji nemaju kontakt podatke. Preostali broj sudionika treba tretirati kao procjenu maksimalnog broja sudionika koji imaju kontakt podatak s obzirom da točan broj onih među njima koji imaju zastarjeli ili netočan kontakt podatak nije moguće unaprijed utvrditi. Dakle, konačan broj sudionika s ispravnim kontakt podacima u realnosti je još i manji od brojki koje navodimo u pregledu.

Skupina sudionika izašlih iz aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine

Od ukupno 5265 sudionika, njih 3708 ili 70,4% ima i broj telefona i e-mail adresu, 1551 ili 29,5% ima samo broj telefona, 1 sudionik ima samo e-mail adresu dok njih 5 (0,1%) nema kontakt podatak.

Skupina sudionika izašlih iz aktivnosti u izvještajnom razdoblju od početka provedbe do 30. lipnja 2018. godine

U ukupnom broju od 2602 sudionika, njih 1590 (61,1%) ima i broj telefona i e-mail adresu, 1011 ili 38,9% ima samo broj telefona dok samo jedan sudionik nema kontakt podatak.

4.3 Izrada pozivnog pisma i upitnika za istraživanje

Za potrebe pozivanja potencijalnih ispitanika na sudjelovanje u istraživanju izrađeno je pozivno pismo koje je bilo sastavni dio e-mail-a s poveznicom na online anketu. Sadržaj pozivnog pisma formuliran je u suradnji s Ministarstvom rada i mirovinskoga sustava.

Pri izradi upitnika za istraživanje polazište je bilo iskustvo iz projekata „Istraživanja napretka mjenenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka“, koje je agencija Ipsos provela u 2017. i 2018. godini.

S obzirom da je prikupljanje podataka o zajedničkim pokazateljima ostvarenja na tržištu rada šest mjeseci po prestanku sudjelovanja glavni cilj ovog istraživanja, ključni dio anketnog upitnika činila su pitanja kojima se treba utvrditi radni status sudionika u točno određenom razdoblju (šest mjeseci po prestanku sudjelovanja).

Kao što je prethodno navedeno, ciljna populacija u aktualnom istraživanju 2020. godine su sudionici IZM-a koji su izašli iz aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine, a istraživanjem se također željelo obuhvatiti i dio sudionika koji spadaju u referentnu populaciju za istraživanje koje se provodilo 2019. godine tj. sve one sudionike koji su izašli iz aktivnosti u izvještajnom razdoblju od početka provedbe do 30. lipnja 2018. godine ali koji zbog nedostupnosti relevantnih podataka u vrijeme provođenja istraživanja 2019. godine nisu mogli biti uvršteni u okvir uzorka za to istraživanje. Dakle, od ispitanika se traži da se prisjeti svog radnog statusa u trenutku koji je od trenutka anketiranja vremenski udaljen najmanje nekoliko mjeseci, a u slučajevima nekih sudionika i više godina. Drugim riječima, odgovor ispitanika temelji se na njegovu prisjećanju o statusu u trenutku od kojeg je proteklo više mjeseci ili čak godina, a ne na registriranju statusa zatečenog u trenutku anketiranja.

Pitanja za utvrđivanje radnog statusa šest mjeseci po prestanku sudjelovanja u projektu formulirana su tako da budu u skladu s definicijom zaposlenosti navedenoj u Tablici 2.

Glavni rezultat ove projektne aktivnosti jest formuliranje pitanja kojima se pokušava utvrditi pokazatelje rezultata na tržištu rada šest mjeseci nakon izlaska iz aktivnosti tj. dovršetak anketnog upitnika. Pri izradi anketnog upitnika predviđeno je prikupljanje podataka od samog sudionika kao i prikupljanje podataka o sudioniku od strane druge osobe (tj. roditelja/ skrbnika/ zastupnika osobe koja je sudjelovala u projektu) te su u skladu s tim pitanja grupirana u Modul 1 i Modul 2.

Anketni upitnik tako sadrži sljedeće cjeline:

Upitnik 1 - Sudionici

ULAZNA PITANJA

MODUL 1 – UTVRĐIVANJE POKAZATELJA DUGOROČNIJIH REZULTATA

RADNI STATUS - AKTUALNI

VRIJEME PRESTANKA SUDJELOVANJA U PROJEKTU

MODUL 2 – POSREDNO UTVRĐIVANJE RADNOG STATUSA ZA SUDIONIKE

SOCIO-DEMOGRAFSKI PROFIL

Tablica 2. Definicija pokazatelja „Zaposleni, uključujući samo-zaposlene“

Pokazatelj	Definicije	Izvor definicije i dodatni komentari
Zaposleni, uključujući samo-zaposlene	<p><i>Zaposlene osobe su osobe koje imaju 15 godina ili više koje su obavljale posao za novac, plaćanje u naturi ili obiteljski dohodak ili koje nisu bile na poslu, ali su imale posao ili poslovni subjekt te su privremeno bile odsutne, npr. zbog bolesti, godišnjeg odmora, industrijskog spora, obrazovanja ili osposobljavanja.</i></p> <p><i>Također se smatra da samozaposlene osobe koje imaju poslovni subjekt, farmu ili stručni obrt rade, ukoliko vrijedi sljedeće:</i></p> <p><i>1) osoba radi u vlastitom poslovnom subjektu, profesionalnom obrtu ili farmi u svrhu stjecanja zarade, čak i ukoliko se profit ne ostvaruje.</i></p> <p><i>2) osoba provodi vrijeme upravljajući poslovnim subjektom, profesionalnim obrtom ili farmom, čak i ako nije ostvarena nikakva prodaja, nisu pružene nikakve profesionalne usluge, ili ako ništa nije proizvedeno (npr. farmer koji radi na održavanju farme, arhitekt koji u svom uredu očekuje potencijalne klijente, ribar koji popravlja svoju barku ili mreže za buduće aktivnosti, osoba koja polazi seminar ili konvenciju).</i></p> <p><i>3) osoba koja je u postupku osnivanja poslovnog subjekta, farme ili stručne prakse, uključujući nabavu ili instaliranje opreme i naručivanje robe kao dio pripreme za otvaranje poslovne aktivnosti. Za pomažućeg člana smatra se da radi ukoliko posao izravno doprinosi poslovnom subjektu, farmi ili profesionalnoj praksi u vlasništvu ili kojom upravlja član istog domaćinstva.</i></p>	<p>Izvor: Eurostat, Labour Force Survey (LFS) http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/en/lfsa_esms.htm http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-BF-03-002/EN/KS-BF-03-002-EN.PDF</p> <p>Tekst u kurzivu odgovara definiciji Labour Market Policy (LMP). Pomažuci članovi smatraju se "samozaposlenima".</p> <p>Ročnici koji su obavljali neku vrstu posla za novac ili plaćanje u naturi za vrijeme referentnog tjedna ne smatraju se "zaposlenima".</p> <p>Osobe na roditeljskom dopustu (pravo zaposlenih na plaćeni ili neplaćeni dopust za rođenje djeteta i kraće vremensko razdoblje njege novorođenog djeteta) uvijek se smatraju "zaposlenima".</p> <p>Osobe na roditeljskom dopustu s punim radnim vremenom (odsustvo s posla u svrhu odgajanja malog djeteta za razdoblje koje ne spada u klasifikaciju roditeljskog dopusta oca ili majke) trebaju se smatrati "neaktivnima", osim ukoliko već nisu registrirane kao "nezaposlene", što je onda prioritet kod određivanja statusa.</p> <p>Osobe koje su u statusu "subvencioniranog zapošljavanja" smatraju se "zaposlenima". Poticaji za zapošljavanje smatraju se, prema LMP definicijama (§68-§71): Poticaji za zapošljavanje (kategorija 4) pokrivaju mjere koje olakšavaju zapošljavanje nezaposlenih osoba i drugih ciljnih skupina, ili potporu kako bi se osigurala kontinuirana zaposlenost osoba u riziku od nedobrovoljnog gubitka posla. Poticaji za zapošljavanje odnose se na poticaje za subvencije poslova na otvorenom tržištu rada koji mogu postojati ili se kreirati bez javnog poticaja i koji bi po mogućnosti bili održivi i nakon prestanka subvencije. Poslovi koji se mogu subvencionirati uglavnom su u privatnom sektoru, ali također su prihvatljivi i poslovi u javnom i neprofitnom sektoru, te nema potrebe za njihovim razlikovanjem. S poticajima za zapošljavanje javna sredstva predstavljaju doprinos za troškove rada zaposlene osobe te je uglavnom većina troškova rada pokrivena od strane poslodavca. Međutim, ovo ne isključuje slučajeve gdje su troškovi pokriveni javnim sredstvima na ograničeno vremensko razdoblje.</p> <p>http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-GQ-13-002/EN/KS-GQ-13-002-EN.PDF</p> <p>Status na tržištu rada određuje se na dan ulaska u ESF operaciju.</p>

4.4 Izrada prijedloga metodologije uzorka

Jedan od osnovnih ciljeva projekta „Istraživanje napretka mjerenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a temeljem reprezentativnog uzorka za 2016. godinu“, koje je agencija Ipsos provela u 2017. godini, bio je razviti metodologiju za utvrđivanje reprezentativnog uzorka te se detaljna razrada metodologije za prikupljanje dugoročnijih pokazatelja OP ULJP-a 2014. – 2020. temeljem reprezentativnog uzorka nalazi u Završnom izvješću navedenog istraživanja.

Specifični cilj je primjena postojeće metodologije, korištene u prethodnim istraživanjima, za pokazatelje dugoročnijih rezultata IZM-a, temeljem reprezentativnog uzorka i na temelju iste, provedba terenskog dijela istraživanja te obrada i analiza podataka s ciljem izvještavanja o zajedničkim pokazateljima dugoročnijih rezultata za IZM, za sve sudionike koji su izašli iz projektnih aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine.

Polazeći od navedenog, ovdje ćemo ukratko ponoviti početne postavke za utvrđivanje metodologije te prilagodbu za primjenu na sudionicima iz referentnih populacija prisutnih u zaprimljenim bazama.

Kako je navedeno u odjeljku 2. Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka, baze sadrže podatke za sudionike koji pripadaju specifičnom cilju:

8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada.

Međutim, napomenimo da unutar tog specifičnog cilja možemo razlikovati dvije skupine:

- Skupina sudionika izašlih iz aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine
- Skupina sudionika izašlih iz aktivnosti u izvještajnom razdoblju od početka provedbe do 30. lipnja 2018. godine

Početne postavke za utvrđivanje i prilagodbu metodologije bile su sljedeće:

- Reprezentativni uzorak treba obuhvatiti sve sudionike IZM-a (8.ii.1/IZM) u okviru OP ULJP-a 2014. – 2020. koji su izašli iz aktivnosti u izvještajnom razdoblju od 1. srpnja 2018. godine, a zaključno s 30. lipnja 2019. godine, za sve pokazatelje dugoročnijih rezultata, bez obzira postoji li za njih ciljna vrijednost u OP-u.
- Za izračun statusa 6 mjeseci nakon izlaska iz aktivnosti za sve sudionike IZM operacija uzima se njihov status na tržištu rada po ulasku u operaciju – nezaposlen/-a.
- U svrhu praćenja IZM pokazatelja koji se odnosi na sudionike u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja, potrebno je u uzorak uključiti sve sudionike IZM-a.
- Sukladno smjernicama Europske komisije opisanima u natječajnoj dokumentaciji prilikom prikupljanja i obrade podataka na metodi reprezentativnog uzorka primjenjuje se sljedeća podjela pouzdanosti podataka:
 - potpuno pouzdani podaci - postotak pogreške ne prelazi 2%
 - manje pouzdani podaci - postotak pogreške je između 2% i 5%
 - nedovoljno pouzdani podaci - postotak pogreške je veći od 5%

- Uzorak se mora odnositi na relevantnu populaciju sudionika, odnosno, da bi uzorak bio reprezentativan mora reprezentirati cijelu populaciju sudionika koji su relevantni za navedeni pokazatelj (referentna populacija) i reflektirati karakteristike te populacije u okviru relevantnih varijabli.
- Korišteni uzorak mora biti reprezentativan u odnosu na populaciju u okviru određenog pokazatelja.
- Ne smije postojati selekcijska pristranost, odnosno mora biti moguće kontaktirati svakog nasumično odabranog sudionika koji je dobio potporu u okviru OP ULJP-a 2014. – 2020. u zadanom vremenskom periodu.

S obzirom na navedene početne postavke te podatke o referentnim populacijama u bazi, predložen je slučajni stratificirani uzorak.

Za specifični cilj ovog projekta postavljena je primjena postojeće metodologije za pokazatelje dugoročnijih rezultata IZM-a, temeljem reprezentativnog uzorka. Primjena same metodologije tj. terenski dio istraživanja te obrada i analiza podataka provodi se u svrhu ostvarenja općeg cilja istraživanja, tj. izvještavanja o svim zajedničkim pokazateljima dugoročnijih rezultata za IZM, a koji prate status sudionika šest mjeseci po završetku sudjelovanja, za sve sudionike koji su izašli iz projektnih aktivnosti u razdoblju od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine. Budući da baze sadrže i podatke za sudionike koji su iz aktivnosti IZM-a izašli do 30. lipnja 2018. godine, a nisu bili obuhvaćeni istraživanjem za referentnu populaciju koje je provedeno 2019. godine, predviđeno je prikupljanje podataka u aktualnom istraživanju i od sudionika iz ove skupine.

S obzirom na navedeno, predložena je stratifikacija prema razdoblju izlaska iz aktivnosti IZM-a:

- od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine
- do 30. lipnja 2018. godine

Svi sudionici u okviru IZM-a imali su status „nezaposleni“ ulaskom u aktivnost te uzorak nije potrebno stratificirati prema obilježju radnog statusa. Međutim, s obzirom da je za skupinu sudionika izašlih iz aktivnosti IZM-a do 30. lipnja 2018. godine o pokazateljima dugoročnijih rezultata za IZM potrebno izvještavanje po godinama, predviđeno je praćenje realizacije uzorka sudionika iz ove skupine po pojedinim godinama provedbe operacija. Pri tome se kao kriterij godine za pojedinog sudionika uzima ona godina u kojoj je sudionik ostvario status 6 mjeseci nakon izlaska iz operacije/projekta.

Alokacija uzorka po stratumima provodi se proporcionalno njihovoj veličini, točnije sukladno broju osoba u pojedinom stratumu. Izbor ispitanika unutar stratuma je slučajan na način da svaka osoba unutar stratuma ima jednaku vjerojatnost odabira u uzorak.

Zadani parametri uzorka u skladu sa smjernicama Europske komisije te Evaluacijskim planom OP ULJP-a 2014. – 2020. bili su:

- razina pouzdanosti od 95%
- statistička pogreška uzorka do 2%

Za pojedinu referentnu populaciju (stratum), na temelju broja sudionika uvrštenih u okvir uzorka, izračunate su potrebne veličine uzorka koje bi zadovoljavale dva navedena kriterija razine pouzdanosti (od 95%) i statističke pogreške (do 2%) te su prikazane u Tablici 3.

Tablica 3. Potrebne veličine uzorka (uz pouzdanost od 95% te statističku pogrešku do 2%)

Referenta populacija	Veličina referentne populacije	Broj sudionika u okviru uzorka	Potrebna veličina uzorka	Potreban odaziv
od 1. srpnja 2018. do 30. lipnja 2019.	5265	5260	1660	31,6%
do 30. lipnja 2018.	2602	2601	1255	48,3%

Kao što je vidljivo iz Tablice 3. potrebni odazivi za sudionike koji su iz aktivnosti izašli od 1. srpnja 2018. godine do 30. lipnja 2019. godine iznose gotovo trećinu populacije (31,6%) dok za sudionike koji su iz aktivnosti izašli do 30. lipnja 2018. godine čine nešto manje od polovine (48,3%). Nadalje, kada se pogledaju potrebne veličine uzorka u apsolutnom iznosu, za prvu skupinu sudionika veličina uzorka prelazi 1500 (1660) dok je za drugu skupinu veća od 1000 ispitanika (1255). Tako velike odazive na sudjelovanje (odnosno tako malo odbijanje sudjelovanja u istraživanju), a također i tako veliki apsolutni broj realiziranih anketa u praksi je teško za očekivati te nije niti bilo moguće garantirati u ovakvom tipu istraživanja. Naime, s obzirom na nepostojanje zakonske obveze za ispunjavanje ankete koje k tome nije anonimno (što barem dijelu potencijalnih ispitanika predstavlja dodatnu prepreku sudjelovanju u istraživanju) te relativno kratak predviđeni vremenski rok za prikupljanje podataka, istaknuta je napomena da je očekivani odaziv u ovom istraživanju manji od teoretski izračunatog te da će posljedično statistička pogreška realiziranog uzorka biti veća od 2%.

4.5 Realizirani uzorak

Nakon završetka prikupljanja podataka o pokazateljima dugoročnih rezultata pristupilo se izračunu osnovnih parametara realiziranog uzorka. Veličine realiziranog uzorka po stratumima, pripadajući odazivi i izračunate statističke pogreške realiziranog uzorka uz pouzdanost od 95% prikazani su Tablici 4.

Tablica 4. Veličine realiziranog uzorka i statistička pogreška (uz pouzdanost od 95%)

Referenta populacija	Veličina referentne populacije	Broj sudionika u okviru uzorka	Veličina realiziranog uzorka	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
od 1. srpnja 2018. do 30. lipnja 2019.	5265	5260	1442	27,4%	2,2%
do 30. lipnja 2018.	2602	2601	1172	45,1%	2,1%

U skupini sudionika koji su izašli iz aktivnosti IZM-a u razdoblju od 1. srpnja 2018. do 30. lipnja 2019. godine postignuta je razina odaziva od 27,4%, a granice statističke pogreške uzorka iznose +/- 2,2%. Nešto viša razina odaziva u iznosu od 45,1% postignuta je u skupini sudionika koji su izašli iz aktivnosti IZM-a do 30. lipnja 2018. godine, no potrebni odaziv od 48,3% ipak nije dosegnut te su granice statističke pogreške uzorka ostale unutar +/- 2,1%.

Prema smjernicama Europske komisije rezultati dobiveni na uzorku sa pogreškom većom od 2% ne mogu se smatrati potpuno pouzdanima dok oni s pogreškom manjom od 5% još uvijek spadaju u kategoriju manje pouzdanih (a ne nedovoljno pouzdanih, kakvim bi se morali smatrati ako je pogreška veća od 5%). S obzirom na te smjernice rezultati dobiveni na uzorcima dviju skupina sudionika IZM operacija, iako se približavaju poželjnoj statističkoj pogrešci uzorka još uvijek su veći od 2% i spadaju u kategoriju manje pouzdanih. To u praksi znači da su mogućnosti generaliziranja rezultata dobivenih na uzorcima te veličine ograničene i ne omogućuju pouzdano zaključivanje o stvarnim vrijednostima pokazatelja dugoročnih rezultata u pojedinoj referentnoj populaciji sudionika. Važno je naglasiti da je poseban oprez potreban ukoliko bi se na temelju takvih rezultata željele donositi odluke koje dugoročno mogu imati negativni utjecaj po sudionike u budućim operacijama (npr. smanjenje ili preraspodjela novčanih, organizacijskih i ljudskih resursa) tj. ako bi se udjeli jednostavno projicirali na populaciju ili na predviđeni broj sudionika u budućnosti. Međutim, ovi rezultati i dalje mogu biti korisni kao indikatori eventualnih problema u sadašnjem zatečenom stanju operacija odnosno za praćenje trendova kroz više godina.

Zaključno napomenimo da su ovakve postignute razine odaziva na sudjelovanje u istraživanju u skladu s iskustvima agencije Ipsos u usporedivim istraživanjima, ali su i dalje ispod onih potrebnih kako bi se dosegla poželjna statistička pogreška uzorka manja od 2% prema smjernicama Europske komisije. Smatramo da je tako postavljena razina statističke pogreške uzorka opravdana, naročito kada se na temelju rezultata istraživanja na uzorku želi zaključivati o zajedničkim pokazateljima dugoročnih rezultata na pojedinim referentnim populacijama tj. na manjim podskupinama sudionika. Međutim, u situacijama kada ne postoji zakonska obveza ispunjavanja ankete i nema mogućnosti motiviranja potencijalnih ispitanika (makar i simboličnim) nagradama za sudjelovanje u istraživanju, nije realno očekivati tako visoke razine odaziva na sudjelovanje u istraživanju čak i unatoč svim poduzetim koracima pri planiranju i provedbi istraživanja u svrhu povećanja odaziva. Stoga se u situacijama istraživanja na reprezentativnom uzorku općenito može očekivati da postignuta razina statističke pogreške uzorka prema kategorizaciji definiranoj u smjernicama Europske komisije bude u kategoriji manje pouzdanih rezultata, tj. između 2% i 5% dok je kod manjih i/ili specifičnih referentnih populacija moguće očekivati i statističke pogreške uzorka veće od 5%.

4.6 Metoda prikupljanja podataka

S obzirom na predočenu problematiku istraživanja te navedene ciljeve, predloženo je da se istraživanje provede putem sljedećih metoda:

- metodom telefonske ankete
- metodom on-line ankete

U odnosu na predviđeno trajanje upitnika te kompleksnost pitanja telefonska i on-line anketa osiguravaju pretpostavke za doseganje opisanih ciljeva istraživanja, uz optimalno trajanje istraživanja.

Razlozi zbog kojih je predloženo korištenje obiju metoda jest povećanje odaziva na istraživanje (tj. povećanje *response rate-a*). Korištenje kombinacije obiju metoda omogućuje veću dostupnost ispitanika, npr. u sljedećim situacijama:

- u slučaju osoba koje zbog obveza ne nalaze vremena za odgovoriti na telefonsku anketu, no u vrijeme koje njima bolje odgovara mogu sami popuniti on-line anketu; prema našim iskustvima dio populacije spremniji je odgovoriti na on-line anketu nego na telefonsku;
- u slučaju da u bazi ne postoje valjani telefonski kontakti, osobu se može pokušati kontaktirati putem e-maila.

4.6.1 Proces prikupljanja podataka

Pripreme za prikupljanje podataka započete su zapravo već s prethodno detaljno opisanom projektnom aktivnošću „Pregled i analiza podataka u dostavljenoj bazi podataka“. Ovdje ćemo još jednom naglasiti važnost kvalitete podataka u bazi sudionika općenito, a posebno važnost točnosti i potpunosti kontakt podataka. Ukoliko za osobe u bazi sudionika nije postojao niti jedan od sljedećih kontakt podataka: broj telefona, broj mobitela, e-mail adresa, te osobe nije bilo moguće kontaktirati i stoga su morale biti izbačene iz okvira uzorka.

Nakon utvrđivanja okvira uzorka pristupilo se pripremi baza s kontakt podacima za svaku od metoda (tj. telefonsko i on-line anketiranje).

Sljedeći korak u okviru procesa prikupljanja podataka bilo je slanje e-mail-a s pozivnim pismom za sudjelovanje u istraživanju sudionicima koji imaju e-mail adresu. Unutar e-mail-a s pozivnim pismom nalazila se poveznica (link) na anketu, a vrijeme slanja bilo je koordinirano s početkom telefonskog anketiranja s ciljem osiguravanja dovoljnog odaziva na istraživanje. Potencijalnim ispitanicima zadan je rok u kojem su trebali popuniti anketu. Onim ispitanicima koji nisu ispunili anketu poslan je najmanje jedan podsjetnik putem e-maila. Maksimalan broj podsjećanja putem e-maila onih koji nisu ispunili on-line anketu bio je postavljen na 3 puta (prema dosadašnjim iskustvima, nakon više od 3 podsjećanja ne raste broj osoba koje se odazovu na poziv za istraživanje, nego se povećava broj osoba koje negativno reaguju na veći broj pokušaja kontaktiranja). U svrhu povećanja odaziva na sudjelovanje u istraživanju za ciljne skupine, provedeno je i jedno telefonsko podsjećanje osobama kojima je poslana on-line anketa. Ukoliko bi osoba izrazila želju odgovoriti na anketu putem telefona umjesto putem e-maila to joj se omogućilo kao i dogovor s anketarom za termin telefonskog anketiranja koji joj najviše odgovara. Osobe koje nisu imale e-mail adresu bile su kontaktirane na dostupni broj telefona/ mobitela.

4.6.2 Vrijeme prikupljanja podataka

Inicijalno tj. u pripremnoj fazi projekta, vremenski rokovi i raspored prikupljanja podataka planirani su tako da završetak prikupljanja podataka o pokazateljima dugoročnih rezultata bude u skladu s vremenskim okvirima vezanim uz obvezu godišnjeg izvještavanja zadanih Uredbom (EU) br. 1303/2013. U skladu s tim, prikupljanje podataka o pokazateljima dugoročnih rezultata provedeno je u razdoblju od 9.03.2020. do 13.04.2020.

5. Analiza i interpretacija prikupljenih podataka

U sklopu ove projektne aktivnosti kao osnova interpretacije prikupljenih podataka provedena je obrada podataka. U svrhu obrade podataka pristupilo se izradi programske sintakse u programu za obradu podataka (SPSS). Rezultat ove projektne aktivnosti je analitički materijal koji se koristio u izradi tablica za godišnje izvješće o provedbi, u izradi Početnog i Završnog izvješća te pripremi podataka prikupljenih istraživanjem za dodavanje u polazne baze na razini pojedinog sudionika (mikropodaci).

Kumulativni podaci priređeni su za prikaz u formi za unos u sustav Europske komisije, odnosno na razini pokazatelja dugoročnijih rezultata, koji su dodatno podijeljeni po spolu.

U nastavku slijede tablice s prikazom rezultata istraživanja o pokazateljima dugoročnijih rezultata na tržištu rada zasebno za dvije skupine sudionika prema razdoblju izlaska iz aktivnosti IZM-a.

5.1 Rezultati istraživanja o pokazateljima dugoročnijih rezultata na tržištu rada

5.1.1 8.ii.1/IZM – sudionici izašli iz aktivnosti od 1. srpnja 2018. do 30. lipnja 2019. godine

U nastavku slijedi prikaz ukupnih rezultata za sve one sudionike koji su iz aktivnosti IZM-a izašli u razdoblju od 1. srpnja 2018. do 30. lipnja 2019. godine

Tablica 5. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Pokazatelji dugoročnih rezultata za IZM – UKUPNO

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR10	sudionici u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	1933	3327	405	1037	66	143	5260	1442	27,4%	2,2%
CR11	sudionici koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	1933	3327	405	1037	351	812	5260	1442	27,4%	2,2%
CR12	sudionici koji su samozaposleni šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	1933	3327	405	1037	16	21	5260	1442	27,4%	2,2%

Tablica 6. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata - IZM (odnose se i na ESF) - UKUPNO

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih pokazatelja u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR06	sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	1933	3327	405	1037	351	812	5260	1442	27,4%	2,2%
CR09	sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	88	55	18	12	13	5	143	30	21,0%	16,0%

5.1.2 8.ii.1/IZM – sudionici izašli iz aktivnosti do 30. lipnja 2018. godine

U nastavku slijedi prikaz rezultata u tablicama, prvo ukupni rezultati za cijelo referentno razdoblje (tj. zbrojeni rezultati za godine 2015., 2016., 2017. i 2018.) te zatim rezultati po pojedinačnim godinama (u kojima se navršavalo šest mjeseci od datuma izlaska sudionika iz operacije).

Tablica 7. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Pokazatelji dugoročnih rezultata za IZM – UKUPNO

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR10	sudionici u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	946	1655	355	817	45	90	2601	1172	45,1%	2,1%
CR11	sudionici koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	946	1655	355	817	300	611	2601	1172	45,1%	2,1%
CR12	sudionici koji su samozaposleni šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	946	1655	355	817	14	20	2601	1172	45,1%	2,1%

Tablica 8. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata - IZM (odnose se i na ESF) – UKUPNO

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih pokazatelja u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR06	sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	946	1655	355	817	300	611	2601	1172	45,1%	2,1%
CR09	sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	28	30	12	8	10	8	58	20	34,5%	17,9%

Tablica 9. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Pokazatelji dugoročnih rezultata za IZM – 2015. godina

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR10	sudionici u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	4	9	2	3	0	1	13	5	38,5%	35,8%
CR11	sudionici koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	4	9	2	3	1	3	13	5	38,5%	35,8%
CR12	sudionici koji su samozaposleni šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	4	9	2	3	0	0	13	5	38,5%	35,8%

Tablica 10. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata - IZM (odnose se i na ESF) - 2015. godina

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR06	sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	4	9	2	3	1	3	13	5	38,5%	35,8%
CR09	sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	0	0	0	0	0	0	0	0	/	/

Tablica 11. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Pokazatelji dugoročnih rezultata za IZM – 2016. godina

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR10	sudionici u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	214	350	62	154	13	16	564	216	38,3%	5,2%
CR11	sudionici koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	214	350	62	154	50	115	564	216	38,3%	5,2%
CR12	sudionici koji su samozaposleni šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	214	350	62	154	4	3	564	216	38,3%	5,2%

Tablica 12. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata - IZM (odnose se i na ESF) – 2016. godina

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR06	sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	214	350	62	154	50	115	564	216	38,3%	5,2%
CR09	sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	10	9	3	2	3	2	19	5	26,3%	38,7%

Tablica 13. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Pokazatelji dugoročnih rezultata za IZM – 2017. godina

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR10	sudionici u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	424	742	165	380	16	41	1166	545	46,7%	3,1%
CR11	sudionici koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	424	742	165	380	141	271	1166	545	46,7%	3,1%
CR12	sudionici koji su samozaposleni šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	424	742	165	380	6	9	1166	545	46,7%	3,1%

Tablica 14. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata - IZM (odnose se i na ESF) – 2017. godina

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR06	sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	424	742	165	380	141	271	1166	545	46,7%	3,1%
CR09	sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	11	13	5	4	4	4	24	9	37,5%	26,4%

Tablica 15. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Pokazatelji dugoročnih rezultata za IZM – 2018. godina

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR10	sudionici u programima stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	304	554	126	280	16	32	858	406	47,3%	3,5%
CR11	sudionici koji imaju posao šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	304	554	126	280	108	222	858	406	47,3%	3,5%
CR12	sudionici koji su samozaposleni šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	304	554	126	280	4	8	858	406	47,3%	3,5%

Tablica 16. Specifični cilj 8.ii.1/IZM - Povećanje zapošljavanja i brze integracije NEET skupine kroz Inicijativu za zapošljavanje mladih (IZM) na tržište rada – Zajednički pokazatelji dugoročnih rezultata - IZM (odnose se i na ESF) – 2018. godina

Identifikacijska oznaka	Pokazatelj	Referentna populacija u okviru za uzorak		Referentna populacija u realiziranom uzorku		Zadovoljeni kriteriji dugoročnih rezultata u realiziranom uzorku		Referentna populacija u okviru za uzorak	Referentna populacija u realiziranom uzorku	Odaziv	Statistička pogreška uzorka
		Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	UKUPNO	UKUPNO	%	%
CR06	sudionici koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	304	554	126	280	108	222	858	406	47,3%	3,5%
CR09	sudionici u nepovoljnom položaju koji imaju posao, uključujući samozaposlene, šest mjeseci po prestanku sudjelovanja	7	8	4	2	3	2	15	6	12,5%	8,0%

6. Financijsko izvješće

Tijekom projekta potrošen je sljedeći ukupan broj radnih „čovjek/dana“ (8 sati dnevno), te su realizirani sljedeći troškovi:

Broj utrošenih radnih dana	Izrada plana i metodologije	Prikupljanje podataka i provođenje istraživanja	Analiza i interpretacija prikupljenih podataka	Izrada početnog i završnog izvješća	Ukupno
Voditelj projektnog tima	1,3		1	1	3,3
Glavni istraživač/ voditelj istraživanja	1		14	10	25
Istraživači suradnici	1		9	7	17
Tehnička i operacijska podrška, programeri		20			20
Provođenje istraživanja		35			35
UKUPAN BROJ RADNIH ČOVJEK/DANA (8 SATI DNEVNO)	3,3	55	24	18	100,3
Ukupni troškovi u kunama	3250,5	47960	22139,5	16650	90000

NAPOMENA:

Trošak provedbe istraživanja u velikoj mjeri ovisi o bazi sudionika koje je potrebno obuhvatiti istraživanjem. S mogućim daljnjim rastom broja sudionika i potencijalnih ispitanika u sljedećim ciklusima istraživanja dolazi i do povećanja troškova provedbe istraživanja. Također i podsjetnik kako cijena istraživanja značajno ovisi i o veličini i kvaliteti inicijalnih baza sudionika, ciljanom broju ispitanika, metodologiji provedbe istraživanja te trajanju upitnika.

7. Zaključne napomene

Postignuti odazivi na sudjelovanje u istraživanju (te pripadajuće statističke pogreške uzorka) dostigli su razine koje spadaju u kategoriju manje pouzdanih podataka (statističke pogreške uzorka između 2% i 5% pri zadanoj razini pouzdanosti od 95%) prema kategorizaciji iz smjernica Europske komisije. Napomenimo još jednom da su tako zadane razine statističke pogreške uzorka opravdane, naročito kada se na temelju rezultata istraživanja na uzorku želi zaključivati o zajedničkim pokazateljima dugoročnih rezultata na pojedinim referentnim populacijama tj. nezaposlenim, neaktivnim i zaposlenim sudionicima. Međutim, u situacijama istraživanja na reprezentativnom uzorku općenito se može očekivati da postignute razine statističke pogreške uzorka budu veće od 2%, dok je kod manjih i/ili specifičnih referentnih populacija moguće očekivati i statističke pogreške uzorka veće od 5%.

S obzirom na očekivani veći broj sudionika operacija OP ULJP-a 2014. – 2020. idućih godina, kao preporuku možemo navesti planiranje prikupljanja podataka anketnim istraživanjem kroz dulje vremensko razdoblje (od barem 3 mjeseca) dok bi sam početak prikupljanja podataka bilo poželjno pomaknuti što bliže početku kalendarske godine u kojoj se evaluacija provodi. Također, očekivani veći broj sudionika operacija OP ULJP-a 2014. – 2020. idućih godina te posljedično veći potrebni broj sudionika obuhvaćenih uzorkom utječe i na povećanje troškova provođenja anketnog istraživanja što treba uzeti u obzir pri planiranju ukupnih troškova istraživanja ubuduće.

Ovdje želimo istaknuti da je prikupljanje podataka o pokazateljima dugoročnih rezultata provedeno u razdoblju od 9.03.2020. do 13.04.2020. Izuzetno je važno naglasiti da su okolnosti u kojima je provedeno aktualno istraživanje bile sve samo ne uobičajene. Unutar vremenskog razdoblja u kojem su prikupljeni podaci, uslijed COVID19 pandemije doslovce se promijenio način života i rada većine ljudi u Hrvatskoj kao i u svijetu. U već stresnim okolnostima života u doba koronavirusa, Grad Zagreb je pogodio jaki potres koji je na njegove stanovnike djelovao kao dodatna traumatizacija. Možemo samo nagađati kako su navedene okolnosti utjecale na motivaciju osoba za pristanak na sudjelovanje u ovom istraživanju. Međutim, možemo pretpostaviti da su učinci nekih mjera (kao što su ograničavanje kretanja, zatvaranje ugostiteljskih objekata, zatvaranje obrazovnih ustanova tj. prelazak na školovanje na daljinu te rad od doma) koje je donosio Stožer civilne zaštite Republike Hrvatske, a koje su stupale na snagu tijekom provođenja istraživanja ipak utjecale na povećanje dostupnosti potencijalnih ispitanika iz ove skupine sudionika. Naime, među mlađim osobama postižu se općenito niže razine odaziva na sudjelovanje u različitim istraživanjima, što je pojava koja nije ograničena samo na ovakvu vrstu istraživanja. S obzirom da u novonastaloj situaciji mlade osobe puno više vremena tijekom dana borave kod kuće, moguće je da su više vremena i pažnje mogli uložiti u čitanje poziva na sudjelovanje i ispunjavanje upitnika odnosno odgovaranje anketaru na telefonsku anketu. S obzirom na sve navedeno, postignute razine odaziva na sudjelovanje u istraživanju zapravo možemo smatrati vrlo visokima za ovu populaciju sudionika, a svakako puno višima od prvotno očekivanih.

Prilog 1. – Popis relevantnih dokumenata

1. Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1303&from=HR>)
2. Uredba (EU) br. 1304/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Europskom socijalnom fondu i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1081/2006 (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R1304&from=HR>)
3. Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R1046&from=HR>)
4. Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. v 4.1. (<http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2019/12/OPULJP-hrv-v-4.1.pdf>)
5. Evaluacijski plan Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (prosinac, 2019.; http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2019/12/Evaluacijski_plan_2014-2020_izmjene_2019.pdf)
6. Guidance document on Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy - Programming Period 2014-2020, European Social Fund, (kolovoz, 2018.; <https://ec.europa.eu/sfc/en/system/files/ged/ESF%20monitoring%20and%20evaluation%20guidance.pdf>)
7. Annex D - Practical guidance on data collection and validation of Guidance document on Monitoring and Evaluation of European Cohesion Policy - Programming Period 2014-2020, European Social Fund, (svibanj, 2016.; http://ec.europa.eu/sfc/en/system/files/ged/Annex%20D%20-%20Practical%20guidance%20on%20data%20collection%20and%20validation_0.pdf)
8. Završno izvješće „ Istraživanje napretka mjenog dugoročnijim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a 2015.-2016. “, (kolovoz, 2017.; http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/12/MRMS_Završno_izvjesce_IPSOS.pdf).

9. Završno izvješće „Istraživanje napretka mjenog dugoročnim pokazateljima rezultata sa zadanim ciljnim vrijednostima IZM-a i ESF-a za 2017. godinu“, (srpanj, 2018.; http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/12/Dugoro%C4%8Dni_Završno_izvjesce.pdf).

10. Završno izvješće „Evaluacije Inicijative za zapošljavanje mladih u sklopu Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. za 2018. godinu“, (ožujak, 2019.; http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/12/Evaluacija-IZM-i-ESF-Zavr%C5%A1no-izvje%C5%A1%C4%87e_20181.pdf).

11. Završno izvješće „Evaluacija napretka mjerena pokazateljima dugoročnijih rezultata za ESF i IZM za referentnu populaciju“, (lipanj, 2019.; http://www.esf.hr/wordpress/wp-content/uploads/2015/12/Završno-izvjesce_pokazatelji-dugorocnijih-rezultata_2019.pdf).

Prilog 2. – Rezultati prikazani na razini pojedinog sudionika
(mikropodaci) u Excel formatu

Prilog 3. – Kumulativno prikazani rezultati u Excel formatu

Prilog 4. – Upitnik

MINISTARSTVO RADA
I MIROVINSKOGA SUSTAVA

Istraživanje napretka mjenjenog pokazateljima dugoročnih rezultata sa zadanim
ciljnim vrijednostima za IZM za 2019. godinu

Upitnik 1

SUDIONICI

Zagreb, veljača 2020.

UVODNI TEKST

Poštovani / poštovana,

molimo Vas odvojite 10-ak minuta Vašeg vremena kako biste sudjelovali u istraživanju iskustava sudionika/ica po izlasku iz projekata Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. (OPULJP) u okviru Europskog socijalnog fonda (ESF) u Hrvatskoj, konkretno aktivnosti Inicijative za zapošljavanje mladih. Istraživanje provodi agencija IPSOS za potrebe Ministarstva rada i mirovinskoga sustava (kao Upravljačkog tijela za OPULJP u Hrvatskoj).

Vaši odgovori su nam važni zbog praćenja ostvarenih rezultata sudjelovanjem u projektu ESF-a u Hrvatskoj te daljnjeg unaprjeđenja planiranih aktivnosti.

Praćenje ostvarenja rezultata važan je segment izvještavanja Europske komisije.

Glavni cilj ovog istraživanja je unaprjeđenje djelotvornosti, učinkovitosti i kvalitete poduzetih aktivnosti te zadovoljstva samih sudionika/ica.

Svi rezultati istraživanja bit će prikazivani skupno, bez prikazivanja odgovora pojedinih sudionika u istraživanju.

ULAZNA PITANJA

P1. Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, na dan _____ (MASKA: UMETNI DATUM IZLASKA IZ POSLJEDNJE AKTIVNOSTI U KOJOJ SU SUDJELOVALI) završili ste sudjelovanje u projektu Europskog socijalnog fonda pod nazivom (MASKA: UMETNI NAZIV INTERVENCIJE IZ BAZE):

PB1. Je li to točno?

1. Da, ja osobno sam sudjelovao/la u tom projektu i završio/la sa sudjelovanjem tog datuma → IDI NA P4.
2. Ja sam roditelj/ skrbnik/ zastupnik osobe koja je sudjelovala u projektu → IDI NA MODUL 2.
3. Ne, niti ja niti itko iz moje obitelji nije sudjelovao u tom projektu / u tom razdoblju → ZAHVALI I ZAVRŠI.
Ovime završava naša anketa, hvala Vam na Vašem vremenu.

MODUL 1 – UTVRĐIVANJE POKAZATELJA DUGOROČNIJIH REZULTATA

RADNI STATUS - AKTUALNI

P4. Koji je Vaš trenutni radni status? Možete odabrati više odgovora.

1. Radim kao pomoćnik u nastavi/ stručni komunikacijski posrednik.
2. Zaposlen/a sam na neodređeno
3. Zaposlen/a sam preko ugovora na određeno vrijeme
4. Radim preko ugovora o djelu
5. Radim preko autorskog ugovora
6. Vlasnik/ca sam obrta
7. Vlasnik/ca sam poduzeća
8. Radim preko vlastitog studentskog ugovora
9. Radim preko tuđeg studentskog ugovora
10. Pomažem u obiteljskom poslu (u poslovnom subjektu u vlasništvu člana obitelji, na poljoprivrednom imanju ili slobodnom zanimanju)
11. Obavljam povremene poslove za neposredno plaćanje u novcu ili naturi
12. Sudjelujem u mjeri aktivne politike zapošljavanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
13. Nezaposlen/a sam i tražim posao
14. Nezaposlen/a sam ali trenutno ne tražim posao
15. Ne radim jer sam na školovanju
16. Ne radim jer mi je utvrđena potpuna nesposobnost za rad
17. Skrbim za obitelj i kućanstvo

PITAJ AKO P4=15

P4.1. Naveli ste da ste na školovanju. Molim Vas navedite o kojoj se vrsti školovanja radi:

1. Osnovna škola
2. Srednja škola do 3 godine te za KV i VKV radnike
3. Srednja škola u trajanju od 4 i više godina (osim gimnazije)
4. Gimnazija
5. Stručni studij (u trajanju kraćem od tri godine) i viša škola
6. Stručni studij (u trajanju od najmanje tri godine)
7. Preddiplomski sveučilišni studij i prvi stupanj fakulteta
8. Specijalistički diplomski stručni studij
9. Integrirani preddiplomski i diplomski studij
10. Diplomski sveučilišni studij
11. Fakultet, akademija
12. Poslijediplomski sveučilišni studij, doktorski
13. Poslijediplomski sveučilišni studij, specijalistički
14. Kongresi, simpoziji, stručni skupovi, konferencije i sl.
15. Tečajevi stranog jezika
16. Periodične ili kontinuirane edukacije, npr. stručne radionice, stručni tečajevi, dodatno usavršavanje, stručna predavanja i sl.
17. Nešto drugo, molim Vas navedite što: _____

PITAJ AKO P4=12

P4.2 Naveli ste da sudjelujete u mjeri aktivne politike zapošljavanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Koja je to mjera? Možete odabrati samo jedan odgovor.

1. Potpore za zapošljavanje
2. Potpore za samozapošljavanje
3. Obrazovanje nezaposlenih
4. Osposobljavanje na radnom mjestu
5. Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa
6. Javni rad
7. Potpore za zapošljavanje za stjecanje prvog radnog iskustva / pripravništvo

VRIJEME PRESTANKA SUDJELOVANJA U PROJEKTU

AKO JE BIO SUDIONIK VIŠE PROJEKATA PITATI BLOK PITANJA OD P5. DO P6.4 ZA SVAKI PROJEKT/ AKTIVNOST, POČEVŠI OD POSLJEDNJEG PROJEKTA/ AKTIVNOSTI PREMA PRVOM.

POKAZATI UVOD PRIJE PITANJA P5. AKO JE BIO/LA SUDIONIK VIŠE PROJEKATA

S obzirom da ste sudjelovali u više aktivnosti ili projekata financiranih iz Inicijative za zapošljavanje mladih, molimo Vas da nam sljedećih nekoliko pitanja odgovorite za svaku aktivnost u kojoj ste sudjelovali, počevši od posljednje aktivnosti.

P5. Sada Vas molimo da se prisjetite vremena prestanka Vašeg sudjelovanja u projektu.

To je bila (MASKA: UMETNI GODINU IZLASKA IZ POSLJEDNJE AKTIVNOSTI U KOJOJ SU SUDJELOVALI) ___godina, mjesec ___(MASKA: UMETNI MJESEC IZLASKA IZ POSLJEDNJE AKTIVNOSTI U KOJOJ SU SUDJELOVALI).

P6. Sada se probajte prisjetiti vremena nakon šest mjeseci od prestanka sudjelovanja u projektu. Dakle, to bi bilo na datum: (MASKA: UMETNI DATUM 6 MJESECI + DATUM IZLASKA IZ POSLJEDNJE AKTIVNOSTI U KOJOJ SU SUDJELOVALI). **Molim Vas da navedete koji je u tom trenutku bio Vaš radni status. Možete odabrati više odgovora.**

1. Radio/ la sam kao pomoćnik u nastavi/ stručni komunikacijski posrednik.
2. Zaposlen/a na neodređeno
3. Zaposlen/a preko ugovora na određeno vrijeme
4. Rad preko ugovora o djelu
5. Rad preko autorskog ugovora
6. Vlasnik/ca obrta
7. Vlasnik/ca poduzeća
8. Rad preko vlastitog studentskog ugovora
9. Rad preko tuđeg studentskog ugovora
10. Pomaganje u obiteljskom poslu (u poslovnom subjektu u vlasništvu člana obitelji, na poljoprivrednom imanju ili slobodnom zanimanju)
11. Obavljanje povremenih poslova za neposredno plaćanje u novcu ili naturi
12. Sudjelovanje u mjeri aktivne politike zapošljavanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
13. Nezaposlen/a i tražio/ la sam posao
14. Nezaposlen/a i odustao/ la ali nisam tražio/ la posao
15. Nisam radio/ la jer sam bio/ la na školovanju
16. Nisam radio/ la jer mi je utvrđena potpuna nesposobnost za rad
17. Skrb za obitelj i kućanstvo

PITAJ SVE

P6_8.2.1 Molim Vas da se prisjetite jeste li u tom trenutku (dakle, nakon što je proteklo šest mjeseci od prestanka Vašeg sudjelovanja u projektu) sudjelovali u nekom od programa stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja? Možete odabrati više odgovora (među navedenima od 1. do 3.).

1. Da, u programu koji dovodi do stjecanja kvalifikacije
2. Da, u programu naukovanja
3. Da, u programu stažiranja
4. Ne, nisam sudjelovao/la niti u jednom takvom programu

PITAJ AKO P6=15

P6_4.1. Naveli ste da ste bili na školovanju šest mjeseci od prestanka sudjelovanja u projektu. Molim Vas navedite o kojoj se vrsti školovanja radilo:

1. Osnovna škola
2. Srednja škola do 3 godine te za KV i VKV radnike
3. Srednja škola u trajanju od 4 i više godina (osim gimnazije)
4. Gimnazija
5. Stručni studij (u trajanju kraćem od tri godine) i viša škola
6. Stručni studij (u trajanju od najmanje tri godine)
7. Preddiplomski sveučilišni studij i prvi stupanj fakulteta
8. Specijalistički diplomski stručni studij
9. Integrirani preddiplomski i diplomski studij
10. Diplomski sveučilišni studij
11. Fakultet, akademija
12. Poslijediplomski sveučilišni studij, doktorski
13. Poslijediplomski sveučilišni studij, specijalistički
14. Kongresi, simpoziji, stručni skupovi, konferencije i sl.
15. Tečajevi stranog jezika
16. Periodične ili kontinuirane edukacije, npr. stručne radionice, stručni tečajevi, dodatno usavršavanje, stručna predavanja i sl.
17. Nešto drugo, molim Vas navedite što: _____

PITAJ AKO P6=12

P6.2 Naveli ste da ste sudjelovali u mjeri aktivne politike zapošljavanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Koja je to mjera? Možete odabrati samo jedan odgovor.

1. Potpore za zapošljavanje
2. Potpore za zapošljavanje za stjecanje prvog radnog iskustva/pripravništvo
3. Potpore za usavršavanje
4. Potpore za samozapošljavanje
5. Obrazovanje nezaposlenih
6. Osposobljavanje na radnom mjestu
7. Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa
8. Javni rad
9. Potpore za očuvanje radnih mjesta
10. Stalni sezonac

MODUL 2 – POSREDNO UTVRĐIVANJE RADNOG STATUSA ZA SUDIONIKE

PITAJ AKO PB1=2 (Ispitanik je roditelj/ skrbnik/ zastupnik osobe koja je sudjelovala u projektu)

U sklopu obveze praćenja rezultata projekata, za sve sudionike projekata Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020. (OPULJP) financiranog iz Inicijative za zapošljavanje mladih (IZM) potrebno je prikupiti podatak o njihovom radnom statusu šest mjeseci od prestanka sudjelovanja u projektu.

Molimo Vas da nam za osobu koja je sudjelovala u projektu kažete koji je bio radni status osobe šest mjeseci od prestanka sudjelovanja u projektu.

PB6. Sada se probajte prisjetiti vremena nakon šest mjeseci od prestanka sudjelovanja osobe u projektu. Dakle, to bi bilo na datum: (MASKA: UMETNI DATUM 6 MJESECI + DATUM IZLASKA IZ POSLJEDNJE AKTIVNOSTI U KOJOJ SU SUDJELOVALI). Molim Vas da navedete koji je u tom trenutku bio radni status te osobe. Možete odabrati više odgovora.

15. Nije radio/ la jer je bio/ la na školovanju
2. Zaposlen/a na neodređeno
3. Zaposlen/a preko ugovora na određeno vrijeme
4. Rad preko ugovora o djelu
5. Rad preko autorskog ugovora
6. Vlasnik/ca obrta
7. Vlasnik/ca poduzeća
8. Rad preko vlastitog studentskog ugovora
9. Rad preko tuđeg studentskog ugovora
10. Pomaganje u obiteljskom poslu (u poslovnom subjektu u vlasništvu člana obitelji, na poljoprivrednom imanju ili slobodnom zanimanju)
11. Obavljanje povremenih poslova za neposredno plaćanje u novcu ili naturi
12. Sudjelovanje u mjeri aktivne politike zapošljavanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje
13. Nezaposlen/a i tražio/ la je posao
14. Nezaposlen/a i odustao/ la ali nije tražio/ la posao
16. Nije radio/ la jer joj je utvrđena potpuna nesposobnost za rad
17. Skrb za obitelj i kućanstvo

PB6_8.2.1 Molim Vas da se prisjetite je li osoba u tom trenutku (dakle, nakon što je proteklo šest mjeseci od prestanka sudjelovanja u projektu) sudjelovala u nekom od programa stalnog obrazovanja i osposobljavanja koji dovode do stjecanja kvalifikacije, naukovanja ili stažiranja? Možete odabrati više odgovora (među navedenima od 1. do 3.).

1. Da, u programu koji dovodi do stjecanja kvalifikacije
2. Da, u programu naukovanja
3. Da, u programu stažiranja
4. Ne, nije sudjelovao/la niti u jednom takvom programu

PITAJ AKO PB6=15

PB6_4.1. Naveli ste da je osoba bila na školovanju šest mjeseci od prestanka sudjelovanja u projektu. Molim Vas navedite o kojoj se vrsti školovanja radilo:

1. Osnovna škola
2. Srednja škola do 3 godine te za KV i VKV radnike
3. Srednja škola u trajanju od 4 i više godina (osim gimnazije)
4. Gimnazija
5. Stručni studij (u trajanju kraćem od tri godine) i viša škola
6. Stručni studij (u trajanju od najmanje tri godine)
7. Preddiplomski sveučilišni studij i prvi stupanj fakulteta
8. Specijalistički diplomski stručni studij
9. Integrirani preddiplomski i diplomski studij
10. Diplomski sveučilišni studij
11. Fakultet, akademija

PITAJ AKO PB6=12

PB6.2 Naveli ste da je osoba sudjelovala u mjeri aktivne politike zapošljavanja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Koja je to mjera? Možete odabrati samo jedan odgovor.

1. Potpore za zapošljavanje
2. Potpore za zapošljavanje za stjecanje prvog radnog iskustva/pripravništvo
3. Potpore za usavršavanje
4. Potpore za samozapošljavanje
5. Obrazovanje nezaposlenih
6. Osposobljavanje na radnom mjestu
7. Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa
8. Javni rad
9. Potpore za očuvanje radnih mjesta
10. Stalni sezonac

Ovime završava naša anketa, hvala Vam na Vašem vremenu

SOCIO-DEMOGRAFSKI PROFIL

Za kraj, molimo Vas da nam odgovorite na nekoliko općenitih pitanja o Vama.

DM0. Koje je Vaše najviše završeno obrazovanje? Možete odabrati samo jedan odgovor.

JEDAN ODGOVOR.

1. Bez škole
2. Nezavršena OŠ
3. Završena osnovna škola
4. Srednja škola do 3 godine te za KV i VKV radnike
5. Srednja škola u trajanju od 4 i više godina (osim gimnazije)
6. Gimnazija
7. Stručni studij (u trajanju kraćem od tri godine) i viša škola
8. Stručni studij (u trajanju od najmanje tri godine)
9. Preddiplomski sveučilišni studij i prvi stupanj fakulteta
10. Specijalistički diplomski stručni studij
11. Integrirani preddiplomski i diplomski studij
12. Diplomski sveučilišni studij
13. Fakultet, akademija
14. Poslijediplomski sveučilišni studij
15. Magisterij
16. Doktorat

PITAJ AKO DM0>3 and <>6 .

DM0a. Kojem području pripada zvanje za koje ste se obrazovali? Možete odabrati samo jedan odgovor.

JEDAN ODGOVOR.

1. Obrazovanje odgajatelja i učitelja, uključujući obrazovanje odraslih i djece ometene u psihofizičkom razvoju
2. Znanost o obrazovanju, razvoj nastavnih programa, pedagoško ocjenjivanje, ispitivanje i mjerenje
3. Umjetnost; likovna, izvođačka te audiovizualna, povijest umjetnosti, produkcija, tisak i izdavaštvo, konzervacija
4. Humanističke znanosti
5. Društvene znanosti
6. Novinarstvo i informacijska znanost; knjižničarstvo i arhivske znanosti
7. Poslovanje i administracija, marketing i oglašavanje, odnosi s javnošću, trgovina, prodaja, tajnički i uredski poslovi
8. Pravo
9. Biološke znanosti; osim kliničkih i veterinarskih znanosti
10. Fizikalne znanosti; fizika, kemija i druge srodne znanosti, znanosti o moru, zemlji i atmosferi
11. Matematika i statistika; uključujući istraživanje operatora i aktuarsku znanost
12. Računalstvo; projektiranje sustava, programiranje i programski jezici – samo razvoj softvera
13. Inženjerstvo i inženjerski obrti
14. Prerađivačka industrija i obrada; uključujući rudarsko inženjerstvo te vađenje sirovina
15. Arhitektura i građevinarstvo; uključujući planiranje prostora, urbanizam i kartografiju
16. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
17. Veterina
18. Zdravstvo; medicina, uključujući medicinske usluge rehabilitacije, medicinske sestre i primalje
19. Socijalna skrb; skrb o djeci, invalidima, starima i dr., socijalni rad, rad savjetovališta
20. Osobne usluge; ugostiteljske, turističke i sportske usluge, usluge kućanstvima (pranje, čišćenje)
21. Usluge prijevoza; uključujući poštanske usluge, nautičku znanost i navigacijske tehnologije
22. Zaštita okoliša; uključujući odlaganje otpada te upravljanje nacionalnim parkovima
23. Usluge zaštite; policija, vojska, i srodne snage sigurnosti, uključujući civilnu zaštitu i sigurnost na radu

CATI: NE ČITAJ. ZABILJEŽI SPOL ISPITANIKA.

DM1. Kojeg ste spola?

- 1. muškarac**
- 2. žena**

DM2. Koliko imate godina?

DOB ISPITANIKA U GODINAMA:

Ovime završava naša anketa, hvala Vam na Vašem vremenu.